

Ljubljana, 14. 1. 2021

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Bleiweisova cesta 30
1000 Ljubljana

Zadeva: Predlog interventnih ukrepov glede mladih raziskovalcev katerih usposabljanje financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS)

Spoštovani,

mladi raziskovalci in raziskovalke, katerih usposabljanje financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, naslavljam na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter na Javno agencijo za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije predloge za interventne ukrepe zaradi posledic pandemije COVID-19 na naše delo.

V zvezi s statusom mladih raziskovalcev in pandemijo sta do sedaj bila sprejeta dva interventna ukrepa. Vendar se nanašata zgolj na tiste mlade raziskovalce, ki se jim je financiranje zaključilo leta 2019 ali 2020. To sta:

A. Sklep ARRS, objavljen 2. 10. 2020: "Pri usposabljanju mladih raziskovalcev, ki se jim financiranje zaključi leta 2020 in še niso doktorirali ter so jim zaradi okoliščin, povezanih s pandemijo COVID-19, ostala neporabljena sredstva, se ta sredstva lahko v letu 2020 in 2021 porabi tudi za financiranje plač mladega raziskovalca. Navedeno velja v obdobju podaljšanja za dokončanje obveznosti brez financiranja. Če v tem obdobju zagovarja doktorat, do zagovora doktorata." (<http://www.arrs.si/sl/obvestila/20/obv-izvajalcem-covid19-okt20.asp>)

B. Sklep šestega paketa ukrepov za omilitev posledic epidemije (PKP6) v okviru Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE), veljaven od 28. 11. 2020: "Mladim raziskovalcem, katerih usposabljanje financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in ki se jim rok za izpolnitev pogodbenih obveznosti za zaključek usposabljanja (zagovor doktorata) izteče v obdobju od 12.

marca 2020 do 31. decembra 2021, se rok za izpolnitev pogodbenih obveznosti podaljša za eno leto.” (<http://www.arrs.si/sl/obvestila/20/interventni-ukrepi-MR.asp>)

Navedena interventna ukrepa sta bila sprejeta na podlagi več pobud, med drugim dopisa mladih raziskovalk in raziskovalcev z različnih institucij ob podpori Mlade akademije z dne 2. 10. 2020. V dopisu, ki so ga mladi raziskovalci naslovili na MIZŠ, je bilo natančno opisano, kako so omejitve zaradi pandemije prizadele mlade raziskovalce na različnih slovenskih raziskovalnih institucijah. Pozdravljamo sprejete ukrepe in hkrati poudarjamo, da do sedaj sprejete rešitve niso zadostne. Pandemija namreč upočasnjuje raziskovalno delo *vseh generacij* mladih raziskovalcev in raziskovalk.

Zato se mladi raziskovalci in raziskovalke različnih institucij pridružujemo predhodnim pobudam s sledečimi predlogi:

1. PREDLOG: Vse mlade raziskovalce in raziskovalke, ki so sklenili svoje pogodbe v letu 2019 ali prej, naj se avtomatsko oprosti sankcij v primeru neizpolnjenih pogodbenih obveznosti za čas enega leta po zaključku roka za izpolnitev pogodbenih obveznosti.

OBRAZLOŽITEV: Vsa štiri leta usposabljanja so ključen in nenadomestljiv del raziskovalnega procesa, ki vodi do uspešnega zaključka doktorskega študija. Osebe, ki so v času pandemije v prvem, drugem, ali tretjem letu svoje pogodbe, so bile vse prikrajšane za leto neoviranega raziskovalnega dela. Poleg tega mnogim mladim raziskovalcem domače okolje iz različnih razlogov ni omogočalo enako učinkovitega delovnega okolja kot službeni prostori. Zato po vzoru 137. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (PKP6) predlagamo, da se mladim raziskovalcem, ki so sklenili svoje pogodbe v letu 2019 ali prej, rok za izpolnitev pogodbenih obveznosti podaljša za eno leto.

2. PREDLOG: Vsem mladim raziskovalcem in raziskovalkam naj se omogoči, da svoja neporabljena materialna sredstva porabijo za financiranje plač.

OBRAZLOŽITEV: V času pandemije je celotnemu raziskovalnemu sektorju onemogočeno smiselno porabljanje materialnih sredstev (onemogočena so službena potovanja, terensko delo, odpadle so številne konference, simpoziji, delavnice v Sloveniji in tujini itd.). Zato je v letu 2020 ostalo neporabljenih veliko materialnih sredstev (tudi po več tisoč evrov), ki so

namenjena strokovnemu razvoju mladih raziskovalcev. Ker ni pričakovati, da bomo v letu 2021 z dvakratno intenzivnostjo porabili materialna sredstva in tako v enem letu ustvarili dvoletne materialne stroške, je neporabljena materialna sredstva smiselno pretvoriti v plače. S tem ukrepom ARRS nima dodatnih stroškov in ga je že odredila za eno generacijo mladih raziskovalcev (glej zgoraj navedeni sklep ARRS z dne 2. 10. 2020).

3. PREDLOG: Vsem mladim raziskovalcem in raziskovalkam, ki zaradi pandemije ne morejo redno izvajati svojega raziskovalnega dela, naj se podaljša financiranje za eno leto.

OBRAZLOŽITEV: Zaradi omejenega delovanja ali zaprtja knjižnic, čitalnic, arhivov, omejenega dostopa do laboratorijev in onemogočenega izvajanja terenskega dela smo mnogi mladi raziskovalci soočeni z obsežno zamudo pri svojem raziskovalnem delu. Omejitev gibanja na občine, skrajno oteženo prehajanje državnih meja ter ukinitve javnega prometa so mnogim mladim raziskovalcem onemogočila ali izredno otežila potovanja v druge regije, občine in države, kjer se nahaja gradivo, ki ga nujno potrebujejo za svojo doktorsko raziskavo. Pridobivanje empiričnih podatkov je še posebno pomembno v prvih treh letih doktorskega študija, zato poudarjamo, da omejitveni ukrepi še posebej vplivajo na mlajše generacije mladih raziskovalcev. Izpostavljamo tudi stisko tistih mladih raziskovalk in raziskovalcev, ki so hkrati tudi starši, saj je zaprtje vrtcev in šol bistveno upočasnilo njihovo raziskovalno delo. Zaradi oviranega raziskovalnega dela v času pandemije in posledičnega kasnejšega zaključka doktorskega študija bomo po koncu financiranja mnogi mladi raziskovalci ostali brez dohodkov in brez možnosti nadaljevanja zaposlitve v slovenskih raziskovalnih organizacijah.

4. PREDLOG: Sprejeti interventni ukrepi naj se smatrajo za precedenčne in naj se upoštevajo tudi pri naslednjih generacijah mladih raziskovalk in raziskovalcev, ki jih bi morebitno nadaljevanje pandemije oviralo pri njihovem delu.

OBRAZLOŽITEV: Mladi raziskovalci in raziskovalke, ki so svoje pogodbe sklenili v letu 2020, so že na začetku svojega doktorskega študija soočeni z izredno nepredvidljivimi razmerami, v katerih je zasnova doktorskega projekta otežena. Smiselno je, da interventni ukrepi veljajo tudi v njihovem primeru, če oziroma ko se pandemija nadaljuje v letu 2021.

Zgoraj navedene predloge interventnih ukrepov je s podpisom spletne peticije podprlo 184 mladih raziskovalcev in raziskovalk. Njihove podpise skupaj s podpornim pismom društva Mlada akademija in Doktorske šole Univerze v Ljubljani prilagamo dopisu.

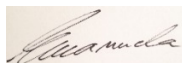
Za morebitno nadaljnjo korespondenco in pojasnila vam je organizacijska skupina predlaganih interventnih ukrepov na voljo na e-naslovu tjasa.konovsek@inz.si.

S spoštovanjem,

Vita Zalar, ZRC SAZU

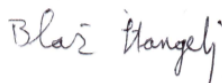
Emanuela Fabijan, FF UL

Ivan Smiljanić, INZ

Blaž Štangelj, INZ

Tjaša Konovšek, INZ

Priloge:

- podporno pismo društva Mlada akademija;
- podporno pismo Doktorske šole Univerze v Ljubljani;
- podpisi mladih raziskovalcev in raziskovalk, ki podpirajo predlagane ukrepe.

Poslano:

- Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport;
- Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.